
Türkiye'de ve Dış Ülkelerde
İş Güvenliği ve Organizasyonunun
Bir Kriteri olarak

Meslek Hastalıkları (1)

Dr. Engin TONGUÇ
İç Hastalıkları Uzmanı
(SSK Ulus Hastanesi, Meslek
Hastalıkları Bölümü)

GİRİŞ:

«İşin niteliğine göre tekrarlanan bir nedenle veya işin yürütüm koşulları yüzünden ortaya çıkan hastalıklar» olarak tanımlanan meslek hastalıklarının azaltılması, önlenmesi, erkenden teşhisi ve tedavisi ancak yeterli bir iş sağlığı ve iş güvenliği örgütlenmesi içinde yapılabilir. O halde, meslek hastalıklarının bir ülkedeki durumu, o ülkenin erişebildiği iş sağlığı ve iş güvenliği düzeyini belirleyen bir kriter olarak kullanılabilirdir. İşte bu araştırmada, yukarıdaki düşünceden hareketle, ülkemizdeki ve karşılaştırma örneği olarak bir dış ülkedeki meslek hastalıklarının durumu bu açıdan ele alınacaktır. Ancak, bu gibi karşılaştırmaların zorluğunu ve yanıltıcı etkenlerin çokluğunu hemen belirtmek gerekir. Çeşitli ülkelerin toplumsal ve ekonomik yapılarının, tarihsel gelişmelerinin, işyeri koşulları ve iş hayatındaki farklılıkların, kısacası kendine özgü bütün koşulların çok farklı olması, aslında bu gibi karşılaştırmalardan kaçınmayı gerektirmektedir. Ne var ki, bir ülkenin diğer ülkeler arasındaki durumunu saptayabilmek için böyle karşılaştırmalar yapmaktan başka bir yol da yoktur. O halde, sakıncaları göze almak, ancak karşılaştırmayı yaparken yanıltıcı etkenleri gözden uzak tutmamak, izlenmesi gereken yol olsa gerektir.

Karşılaştırılacak yabancı ülke olarak çok sayıda ülkeyi yüzeysel olarak ele almak yerine, tipik bir tek ülke ile ayrıntılı karşılaştırmalar yapmanın daha yararlı olacağını düşündük. Bunun için de Batı Almanya'yı ele aldık. Bu ülkeyi seçmemizin nedeni, sosyal sigorta uygulamasının ilk kez bu ülkede başlaması (1883 - 1889 yılları), daha sonraki gelişmenin sistem olarak yine bu yönde olması, bu sistemin en karmaşık ve en gelişmiş örneklerinden sayılması, bu sistemin sakınca ve yararlarının tipik örneklerini içermesi ve bu ülkeye ait elimizde çok sayıda istatistik ve bilgi bulunmasıdır. (1, 2, 3, 4.)

TABLO — 1

MESLEK HASTALIKLARI VAKALARININ SAYILARI ve ÇEŞİTLERİNE GÖRE DAĞILIMI — TÜRKİYE —

Yıllar	Tüberküloz	Siliko-tbc.	Tabakız	bronşit pnömoni	Göz.H.	Silikoz antrakoz	Varis	Şarbon	diğer hastalık.	Toplam
1946	yılında hast. çeşitleri konusunda bilgi yoktur.									41
47	96	7	4	18	10	4	3	3	21	166
48	88	214	1	37	16	23	45	6	94	524
49	152	15	—	49	—	11	6	7	86	326
1950	16	4	—	6	—	12	3	3	16	60
51	24	2	—	9	—	77	1	—	12	125

Yıllar	Solunum Diğer en-aygıtı - feksiyon ve				akciğer silikozu fibrozu	diğer solu-num h.	çıbanı apse, deri enfeks.	Diğer deri h.	Artrit roma-tizma	Zehir-lenme	Toplam
	tbc	parazit h.	Göz hast.	bronşit							
52	176	1	—	14	60	7	2	11	—	—	271
53	31	2	1	20	174	4	—	4	—	—	236
54	15	2	—	30	146	2	1	4	1	1	202
55	13	—	1	20	160	—	—	2	1	2	199
56	12	—	—	90	135	4	—	—	2	4	247
57	62	—	—	206	140	8	—	1	2	3	422
58	169	—	—	246	249	2	4	2	8	3	683
59	98	—	—	100	289	2	—	1	9	—	499
1960	126	5	—	34	257	1	—	1	—	1	425
61	117	2	1	25	545	1	—	—	3	1	695
62	108	2	—	10	320	3	1	—	3	1	448
63	139	1	—	12	462	3	2	2	—	—	621
64	95	1	—	6	502	3	1	—	—	—	608
65	71	—	—	11	932	2	—	—	—	—	1016
66	21	1	—	3	1060	—	—	—	—	—	1085
67	51	—	1	4	2421	—	—	—	—	—	2477
68	42	1	1	3	2363	—	—	—	—	—	2411
69	35	1	—	4	2347	—	—	—	—	—	2387
1970	29	—	—	2	892	—	—	—	—	—	923
71	34	—	—	1	292	—	—	—	—	—	327
72	23	—	—	1	191	—	—	—	—	—	215
73	29	—	—	4	175	—	—	—	—	—	208
74	22	—	—	1	127	—	—	—	—	—	150
75	86	—	—	3	216	—	—	—	—	—	305
72-75 Top.	1604	19	5	85	14455	42	11	28	30	16	17060

TABLO — 2

TÜRKİYE'DE MESLEK HAST. SAYISI VE SIKLIĞI

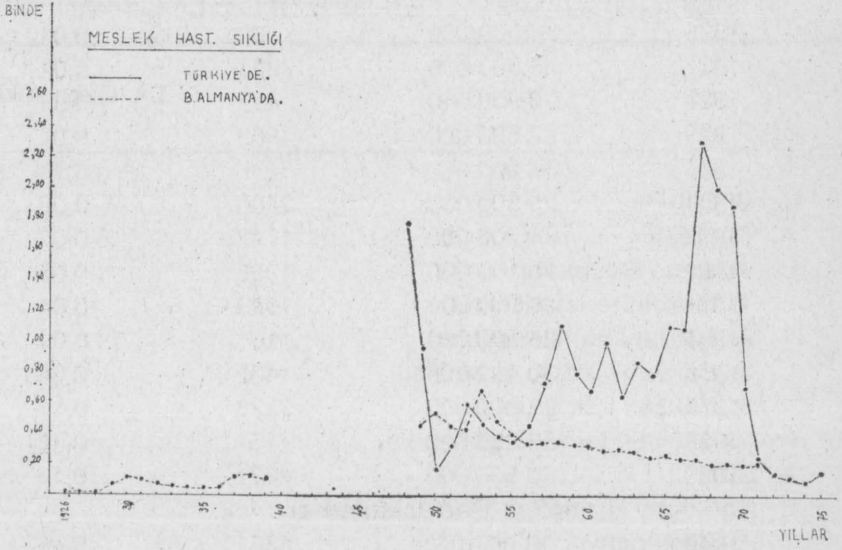
Yıllar	İşçi Sayısı	Meslek H. Sayısı	Sıklık (Binde)
1948	294 252	524	1,78
1949	337 125	326	0,96
1950	342 000	60	0,17
1951	382 024	125	0,32
1952	447 953	371	0,60
1953	494 024	236	0,47
1954	510 344	202	0,39
1955	554 100	199	0,35
1956	543 554	247	0,45
1957	577 630	422	0,73
1958	611 703	683	1,11
1959	618 775	499	0,80
1960	620 900	425	0,68
1961	688 819	695	1,00
1962	680 125	448	0,65
1963	710 820	621	0,87
1964	765 317	608	0,79
1965	921 458	1016	1,10
1966	991 510	1085	1,09
1967	1 069 487	2477	2,31
1968	1 206 175	2411	1,99
1969	1 261 856	2387	1,89
1970	1 313 500	923	0,70
1971	1 404 816	327	0,23
1972	1 525 000	215	0,14
1973	1 649 079	208	0,12
1974	1 799 998	150	0,08
1975	1 823 338	305	0,16

TABLO — 3
B. ALMANYA'DA MESLEK HAST. SAYISI VE SIKLIĞI
(Bütün Sigorta Kolarında)

Yıllar	İşçi Sayısı	Meslek H. Sayısı	Sıklık (Binde)
1926	24 900 000	268	0,01
1927	26 300 000	323	0,01
1928	26 900 000	417	0,01
1929	27 500 000	1969	0,07
1930	27 200 000	3255	0,11
1931	25 500 000	2290	0,09
1932	24 200 000	1742	0,07
1933	25 100 000	1258	0,05
1934	26 500 000	1043	0,04
1935	28 500 000	1161	0,04
1936	30 100 000	1432	0,05
1937	27 600 000	3223	0,11
1938	33 200 000	4151	0,12
1939	38 500 000	4371	0,11
1940 - 1948 İstatistikleri yok.			
1949	18 061 000 (*)	8361	0,46
1950	19 154 000 (*)	10289	0,53
1951	20 615 000 (*)	9306	0,45
1952	20 670 000	8769	0,43
1953	21 300 000	14521	0,68
1954	21 780 000	10473	0,48
1955	22 580 000	8952	0,40
1956	23 130 000	7960	0,34
1957	23 130 000	7960	0,34
1958	23 520 000	8339	0,35
1959	24 120 000	7942	0,33
1960	24 880 000	8048	0,32
1961	24 320 000	7306	0,29
1962	24 440 000	7445	0,30
1963	24 345 000	6779	0,28
1964	24 859 000	6284	0,25
1965	24 951 000	6464	0,26
1966	25 025 000	6152	0,24
1967	24 129 000	5836	0,24
1968	24 327 000	5316	0,21
1969	25 599 000	5464	0,21
1970	25 504 000	5173	0,20
1971	24 937 000	5374	0,21

(*) Kesin sayı değildir.

TABLO : 4

Incelemeyi yaparken önce a) İstatistik verilerine ve bazı araştırmalara göre her iki ülkede meslek hastalıklarının durumunu gözden geçirecek, b) Sonra konu ile ilgili çeşitli kuruluşları ve örgütlenmeyi inceliyeceğiz.

« O »

(Devam edecek)